

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. Fakss: 67830770. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS

PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2024. gada 29. februārī

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs
Aldis Laviņš, tiesneši Artūrs Kučs un Anita Rodiņa,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [..] (turpmāk –
Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu
(pieteikums Nr. 9/2024) un tā papildinājumus (reģ. Nr. M-86-2024),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Kriminālprocesa likuma 462. panta trešo un ceturto daļu, 573. panta trešo daļu un 662. panta pirmo daļu par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 91. pantam un 92. panta pirmajam teikumam.

2. Kriminālprocesa likuma 462. panta trešā daļa paredz, ka tad, ja pirmās instances tiesā prokurors atzīst, ka apsūdzība ir grozāma uz smagāku, tāpēc ka tiesas sēdē ir konstatēti citi noziedzīga nodarījuma faktiskie apstākļi, tiesa pēc prokurora lūguma pasludina pārtraukumu nepieciešamo izmeklēšanas darbību veikšanai un jaunas apsūdzības sastādīšanai. Savukārt šā panta ceturtnā daļa noteic, ka šādā gadījumā prokurors mēneša laikā iesniedz tiesai jaunu apsūdzību,

ko tiesa nosūta apsūdzētajam, viņa aizstāvim, cietušajam, viņa pārstāvim un paziņo krimināllietas iztiesāšanas laiku.

Kriminālprocesa likuma 573. panta trešā daļā noteic: “Kasācijas tiesvedību atsaka ierosināt, pieņemot vienbalsīgu lēmumu rezolūcijas veidā, kurā norāda atteikuma motīvus.”

Saskaņā ar šā likuma 662. panta pirmo daļu spēkā stājušos tiesas nolēmumu var izskatīt no jauna, ja tas nav skatīts kasācijas kārtībā vai tiesa iepriekš nav atteikusies ierosināt kasācijas tiesvedību, pēc šā likuma 663. pantā minēto personu pieteikuma vai protesta.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu

izklāsts pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei. Pieteikumā ir apstrīdēta likuma normu satversmība. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punkts noteic, ka persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajai daļai konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē ietvertās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt Satversmes tiesas likuma 19.² panta sestās daļas 1. punkts prasa pieteikumā šādu uzskatu pamatot.

Personas pamattiesību aizskārums ir konstatējams, ja: pirmkārt, personai Satversmē ir ietvertas konkrētās pamattiesības, proti, apstrīdētā norma ietilpst konkrēto pamattiesību tvērumā; otrkārt, tieši apstrīdētā norma aizskar personai Satversmē ietvertās pamattiesības (*sk. Satversmes tiesas 2016. gada 23. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2016-02-01 5. punktu*).

No pieteikuma un tā pielikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs ir atzīts par vainīgu Krimināllikuma normās paredzēta noziedzīga nodarījuma izdarīšanā. Pirmās instances tiesas procesa laikā Pieteikuma iesniedzējam izvirzītā apsūdzība tikusi grozīta. Ar apelācijas instances [datums] spriedumu minētais pirmās instances tiesas spriedums atcelts daļā par nosakāmo sodu. Ar [datums] lēmumu Senāts atteicies ierosināt kasācijas tiesvedību. [datums] Senāta Krimināllietu departamenta vēstulē norādīts, ka saskaņā ar Krimināllikuma 662. panta pirmo daļu nolēmumu nav iespējams izskatīt no jauna, jo ar Senāta lēmumu šajā lietā atteikts ierosināt kasācijas tiesvedību.

6.1. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka Kriminālprocesa likuma 462. panta trešā un ceturtā daļa, kā arī 573. panta trešā daļa aizskar viņam Satversmes 91. un 92. pantā ietvertās pamattiesības.

No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs iebilst pret procesa virzītāja rīcību, grozot apsūdzību. Tāpat, pēc Pieteikuma iesniedzēja ieskata, lēmums par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību nav bijis pienācīgi pamatots. Tomēr Satversmes tiesa nepārvērtē tiesību normu piemērošanas un interpretācijas jautājumus (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2017. gada 17. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2017-01-01 11. punktu*). No pieteikuma nav gūstams apstiprinājums tam, ka tieši Kriminālprocesa likuma 462. panta trešā un ceturtā daļa un 573. panta trešā daļa,

nevis šo normu piemērošana konkrētajā situācijā, rada Pieteikuma iesniedzējam Satversmes 91. panta pirmajā teikumā un 92. pantā noteikto pamattiesību aizskārumu.

6.2. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka Kriminālprocesa likuma 662. panta pirmā daļa aizskar viņam Satversmes 91. un 92. pantā ietvertās pamattiesības, jo liedz tiesības uz lietas jaunu izskatīšanu, ja Senāts pieņēmis lēmumu par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību. Pēc Pieteikuma iesniedzēja ieskata, Krimināllikuma 662. panta pirmā daļa liedz pārskatīt minēto Senāta lēmumu par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību. Tomēr pieteikumā nav sniegts juridiskais pamatojums tam, ka apstrīdētā norma, kas paredzēta materiālo vai procesuālo likuma normu būtisku pārkāpumu novēršanai nolēmumos, kas nav skatīti kasācijas kārtībā, aizskar Pieteikuma iesniedzējam Satversmes 92. pantā noteiktās pamattiesības. Satversmes tiesa ir atzinusi, ka Satversmes 92. pants garantē tiesības nevis uz bezgalīgu tiesas procesu, bet gan uz procesu, kuram saprātīgā laikā jānoslēdzas ar spēkā stājušos tiesas spriedumu (*sk. Satversmes tiesas 2008. gada 2. jūnija sprieduma lietā Nr. 2007-22-01 16.3. punktu*). Savukārt spēkā stājušos nolēmumu jauna izskatīšana sakarā ar materiālo vai procesuālo likuma normu būtisku pārkāpumu ir tiesību institūts, kas veidots kā tiesību uz taisnīgu tiesu papildu garantija (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2016. gada 29. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2015-19-01 12.4. punktu*). Pieteikumā nav pamatots, ka no Satversmes 92. panta pirmā teikuma izriet prasība nodrošināt tādu spēkā esošu nolēmumu jaunu izskatīšanu sakarā ar materiālo vai procesuālo likuma normu būtisku pārkāpumu, attiecībā uz kuriem tiesa iepriekš atteikusies ierosināt kasācijas tiesvedību.

Tāpat Pieteikuma iesniedzējs nav sniedzis juridisku pamatojumu tam, kādā veidā apstrīdētā norma aizskar Pieteikuma iesniedzējam Satversmes 91. pantā noteiktās pamattiesības.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktā, 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 9/2024).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

Aldis Laviņš